

MONIKA KARWASZEWSKA

*Akademia Muzyczna
im. Stanisława Moniuszki
w Gdańsku*

PREMIERA WYDAWNICZA KONCERTU ORGANOWEGO MIECZYŚŁAWA SURZYŃSKIEGO

Na polskim rynku wydawniczym nieczęsto pojawiają się edycje źródłowo-krytyczne dzieł polskich kompozytorów. Wydawnictwo Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku z ogromnym zachwytem przekazuje od dawna oczekiwaną przez organistów, muzykologów, teoretyków muzyki i melomanów, pierwszą na świecie kompletną publikację nutową – partyturę z komentarzem rewizyjnym dzieła polskiego kompozytora przełomu XIX/XX wieku – Mieczysława Surzyńskiego. Partytura *Koncertu organowego z towarzyszeniem orkiestry* op. 35, bo o nim mowa, jakkolwiek patetycznie i *ex cathedra* to nie zabrzmi, jest holdem złożonym polskiej muzyce organowej. Edycja kopii manuskryptu kompozycji została przygotowana przez uznaną organistkę dr hab. Hannę Dys, która wcześniej wykonała i nagrała to dzieło (*M. Surzyński, Works for organ solo. Organ concerto*, Anagram 501, 2015).

Tak jak dla skrzypków, wśród polskich i europejskich dzieł tego gatunku, istnym klejnotem muzycznym jest *Koncert skrzypcowy A-dur* op. 8 Mieczysława Karłowicza, czy koncerty skrzypcowe Henryka Wieniawskiego, tak dla organistów op. 35 Mieczysława Surzyńskiego to prawdziwa „perelka”. Stylistycznie pozostający w duchu późnoromantycznym koncert zawiera pełną paletę uczuć – od dramatyzmu, żywiołowości po liryzm i melancholię. Kompozytor w sposób oryginalny i precyzyjny włączył cytaty polskich pieśni kościelnych do własnego materiału muzycznego; w warstwie melodycznej utwór nawiązuje m.in. do dzieł Chopina.

Koncert Mieczysława Surzyńskiego zajmuje szczególną pozycję w polskiej literaturze organowej – jest to bowiem pierwszy polski koncert przeznaczony na organy z towarzyszeniem orkiestry. Odnaleziony w 1994 roku w Bibliotece Uniwersyteckiej w Poznaniu przez Jerzego Gołosa utwór, pozostawał przez wiele lat w cieniu innych koncertów europejskich twórców. Utrudniony dostęp do partytury spowodował, że owe dzieło było wykonywane bardzo rzadko.

Krytyczno-źródłowe wydanie op. 35 Mieczysława Surzyńskiego, które ukazało się w 2021 roku w Wydawnictwie Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, stanowi niepodważalny wkład uczelni w popularyzację tej wyjątkowej kompozycji. Do tej pory dostępna była jedynie partytura utworu (wyłącznie z partią organów, bez głosów orkiestrowych, niestety wydana z omyłkami tekstowymi). Obecna partytura została wydana na podstawie odpisu manuskryptu pochodzącego z 1929 roku, sporządzonego przez nieznanego autora. Wydanie zawiera obszerną przedmowę, odsłaniającą mniej znane fakty z życia Surzyńskiego oraz opis utworu, a także wnikliwy komentarz krytyczny (w języku polskim i angielskim).

Nie da się tej wyczerpującej – jakże pięknie wydanej – publikacji nutowej przeglądać inaczej niż przez pryzmat poczucia triumfu szeroko rozumianej polskiej kultury muzycznej. Szata graficzna publikacji jest kolejnym jej walorem zarówno estetycznym, jak i artystycznym – umieszczenie na okładce fotografii odwzorowującej wnętrze Filharmonii Warszawskiej wraz z prospektem organowym, gdzie kompozytor dokonał premierowego wykonania dzieła, czy zamieszczenie wybranych kart z kopii manuskryptu, stanowią wartość autoteliczną – czyli sztukę samą w sobie.

M. Surzyński, *Koncert organowy z towarzyszeniem orkiestry* op. 35, red. Monika Karwaszewska, edycja źródłowo-krytyczna Hanna Dys, Wydawnictwo Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, Gdańsk 2020: dostępne w formie partytury drukowanej i e-booka:
<https://wydawnictwo.amuz.gda.pl/index.php/produkt/m-surzynski-koncert-organowy-z-towarzyszeniem-orkiestry-op-35-e-book/>

Mieczysław Surzyński

Koncert na organy
z towarzyszeniem orkiestry op. 35

Concerto for Organ and Orchestra op. 35

aMuz | Wydawnictwo
Akademii Muzycznej
im. Stanisława Moniuszki
w Gdańsku

Okladka publikacji

Mieczysław Surzyński – Koncert z towarzyszeniem orkiestry op. 35

Copyright © 2020 by Wydawnictwo Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki
(autor projektu okładki: Adam Dereskiewicz)